

CIRILSKI RUKOPISI JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

Još god. 1952. izašao je u Zagrebu iz štampe album ćirilskih rukopisa Jugoslavenske akademije (V. MOŠIN. *Ćirilski rukopisi Jugoslavenske akademije*, II. dio: *Reprodukcije*, Zagreb 1952), pa naša i strana naučna javnost s velikim zanimanjem očekuju i pojavu prve knjige, u kojoj će se nalaziti opis svih ćirilskih rukopisa naše Akademije.

Zanimanje za Mošinovu prvu knjigu je posve razumljivo, jer se u Arhivu Jugosl. akademije nalazi pohranjena jedna od najbogatijih i najvrednijih zbirka ćirilskih rukopisa u Jugoslaviji, u kojoj se kao najstariji i najvažniji fond nalaze kolekcije: Mihanovićeve (srpski, makedonski i bugarski kodeksi), Verkovićeve (srpski i makedonski kodeksi iz Slepče) i Kukuljevićeve (srpski, bosanski, južnodalmatinski i poljički rukopisi). Među tim rukopisima ima u literaturi poznatih znamenitih spomenika, a ima i dosad neobrađenih. Za jedne i druge očekuje se s interesom Mošinova obradba i zato, jer je on danas u našoj sredini najpoznatiji stručnjak i za ćirilsku paleografiju, i za bizantsko-slavensku medievalistiku. Stoga treba požaliti, što još uvijek nije izašao I. dio Mošinove knjige, koji s albumom čini organsku cjelinu, i koji je već dulje vremena gotov za štampu.

Sam album daje na 145 strana velikog folio-formata 173 reprodukcije iz ćirilskih rukopisa Jug. akademije, dakle iz svakog iole važnijeg spomenika po koju snimku. Zastupani su tu po mogućnosti hronološkim redom kao i paralelno (po paleografskom kriteriju) rukopisi od XII do XIX stoljeća. Tu su tekstovi ustavnoga (liturgijskoga), brzopisnoga i kurzivno-kancelarijskog pisma. Posebno su afirmirani rukopisi makedonskog podrijetla, među kojima prvo mjesto zauzima izborno evanđelje s kraja XII stoljeća (III c 1). S druge strane vrijednost ovom albumu daje ćirilski materijal iz zapadnih, posebno hrvatsko-dalmatinskih krajeva, a to su brojni

spomenici pisani bosančicom sve do u XIX st. (posljednja je snimka poljičkog »staroslavenskog slovnika« iz g. 1823). Od stranih rijetkosti reproducirano je na kraju pismo ruskog samozvanca cara Ivana Konstantinu Dobrinoviću iz g. 1645. i povelja ugrovaškog vojvode Jovana Mihne iz g. 1586.

Ovaj je album paleografska revija najraznoličnijih krajeva i škola gotovo za sve južnoslavenske krajeve. Može se reći, da je to u stvari opći album južnoslavenske ćirilске paleografije. To je ujedno kod nas i prvi ćirilski album, jer pored vrijednih studija St. Novakovića, Lj. Stojanovića, I. Brčića, V. Jagića, M. Rešetara, A. Belića, Šćepkina, Kuljbakina, Coneva i dr., kod nas nije objelodanjen nijedan album ni udžbenik ćirilске paleografije južnoslavenskog materijala. Ruski paleograf P. Lavrov je u svojem sistematskom djelu »Paleografičeskoe obozrenie kirillovskago pis'ma« (1914) obradio i južnoslavenske spomenike, ali zapadne nedovoljno. Njegov »Al'bom snimkov s jugoslavjanskih rukopisej« (1916) daje obilje materijala, ali to je izdanje danas bibliografska rijetkost. Stoga će Mošinov album vrlo dobro poslužiti i kao priručnik za studij ćirilске paleografije.

Prof. Mošin je u legendi ispod svakoga spomenika naznačio i datiranje rukopisa, pa i njegovu redakciju i podrijetlo. To je datiranje više puta različito od dosad uobičajenog datiranja (kao na pr. rukopis Poljičkog statuta (I c 65), koji meće u kraj XV st., a Jagić ga je stavljao na konac XVI st.; ili rukopis Varlaama i Joasafa (III b 15), koji M. datira u 3. četvrt XIV st., dok se dosada datirao i u XIII, i u XV i u XVI st.). Naime velik broj spomenika nema u tekstu direktnog datiranja, pa Mošinovo datiranje po paleografskim i filigranološkim kriterijima — a on je stručnjak u jednoj i drugoj disciplini — znači u nekim slučajevima naučno otkriće. Stoga treba s osobitim interesom očekivati njegova obrazloženja u I. dijelu knjige (u opisu rukopisa).

Posebno valja spomenuti, da je ovaj album vrijedan i za historičare umjetnosti, jer je u njem — pored paleografskih i historijsko-teritorijalnih momenata — dužna pažnja posvećena ornamentalnoj strani rukopisa: vinjetama (zastaykama), inicijalima i vezovima. On predstavlja malu reviju ornamentalnih stilova u hronološkom slijedu. Ističu se osobito vinjete na različnim evandeljima, osobito u Zborniku Vladislava Gramatika iz g. 1469., za koji treba požaliti, što nije reproduciran u izvornim bojama.

Š.

PROUČAVANJA GLOGOLJAŠKE GLAZBE

Na poziv Staroslavenskog instituta boravio je u dva navrata u Novom i na otoku Krku prof. dr. E. Koschmieder, koji se tom prilikom upoznao s našim glagoljaškim crkvenim pjevanjem te u Omišlju na otoku Krku snimio na magnetofonsku vrpcu staro hrvatsko glagoljaško pjevanje u Velikom tjednu.

U travnju o. g. prof. Koschmieder je održao i dva javna predavanja u Zagrebu, jedno na poziv Staroslavenskog instituta i Slavenskog instituta (o nadslovnim znakovima u Kijevskim listićima), a drugo na poziv Filozofskog fakulteta Sveučilišta (o fonologiji i fonetici u savremenoj nauci o jeziku).

JAGIĆEVA PROSLAVA U BEČU

U Beču je zaslugom prof. dr. R. Jagoditscha 1. ožujka o. g. pod arkadama tamošnjeg Sveučilišta svečano otkriveno brončano poprsje Vatroslava Jagića. Poprsje je izradio hrvatski majstor-kipar Ivan Meštrović.

Proslavi su prisustvovali — uz rektora Sveučilišta, dekana Filozofskog fakulteta i istaknute predstavnike bečkog i austrijskog naučnog svijeta — od Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu akademici dr. M. Kostrenčić i dr. A. Barac, predsjednik Staroslavenskog instituta msgr. dr. S. Ritig, predsjednik Srpske akademije nauka dr. A. Belić, predsjednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti

dr. J. Vidmar, predstavnik Filozofskog fakulteta u Zagrebu prof. dr. S. Ivšić, predstavnik grada Varaždina, rodnoga mjesta Jagićeva, profesor Filić i drugi. Od istaknutih slavista iz inozemstva došli su ovom prilikom u Beč, da odaju počast uspomeni našeg velikog slavista prof. P. Diels (München), prof. Stender-Petersen (A^rhus) i prof. H. H. Biel-feldt (Berlin).

Pozdravne govore održali su u auli Sveučilišta — poslije iscrpnog i zanimljivog referata o životu i radu Jagićevu, koji je dao prof. dr. R. Jagoditsch, — od gostiju akad. Kostrenčić, akad. Belić, msgr. Ritig i prof. Filić. Brzopjavne pozdrave poslali su austr. min. prosvjete dr. Kolb, Slovačka akademija znanosti i Sveučilište u Bratislavi, profesori Mazon i Vaillant (Pariz), Vasmer (Berlin), Unbegaun (Oxford), Maver (Rim), Skok (Zagreb), G. Jakobson (Upsala), Olesch (Bonn), Rammelmeyer (Marburg a. L.), S. Popp (Louvain), Ukr. sveučilište u Winnipegu i dr.

U svezi s proslavom održali su (od gostiju) posebna predavanja prof. Stender-Petersen (*Die ältesten Beziehungen zwischen Russland und dem Norden*, 1. III) i prof. Belić (*Der Satz und das Syntagma im Lichte der Belgrader linguistischen Schule*, 2. III).

NOVO IZDANJE JAGIĆEVIH DJELA

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu odlučila je da ponovno izdaje djela Vatroslava Jagića. Najprije će se izdavati ona djela, koja su najmanje pristupačna, a to su djela iz prvoga razdoblja njegova rada (do g. 1871). Predviđa se, da će ona obuhvatiti 8 knjiga (od kojih je 5 već priređeno za štampu). Kao prvi svezak izašla je (g. 1953, u vrlo ukusnoj opremi i na 376 strana) četvrta knjiga, u kojoj su preštampani Jagićevi članci iz »Književnika« III (1866) i njegova *Historija književnosti naroda hrvatskoga i srpskoga* (Staro doba, do kraja XIV vijeka). Izdanje je priredio i napisao mu kraći predgovor (pod n. Oko »Književnika« i Akademije) dr. Slavko Ježić.